

STRATEGICKÁ LETECKÁ PŘEPRAVA NATO

Jak Severoatlantická aliance přepravuje nadměrné náklady?

Po roce 2000, kdy se Severoatlantická aliance začala účastnit misí i mimo evropský kontinent, vyvstala potřeba přepravy těžkých a nadměrných nákladů na velké vzdálenosti. Samotné členské země NATO, s výjimkou Spojených států, však nedisponovaly potřebnými kapacitami, a proto se rozhodly spojit své síly a pronajmout si či koupit speciální nákladní letouny společně.

V rámci NATO tak vznikly dva programy, jež nedostatek strategických leteckých přepravních kapacit řeší: SALIS – Program dočasného řešení strategické letecké přepravy (Strategic Airlift Interim Solution) a SAC – Program schopností strategické letecké přepravy (Strategic Airlift Capability). Česká republika se účastní prvního z nich.

Program dočasného řešení strategické letecké přepravy - SALIS

Program SALIS je pro řadu evropských členů NATO provizorním řešením nedostatku leteckých přepravních kapacit způsobeného čekáním na dodávku letadel Airbus A400M. SALIS byl poprvé navržen v roce 2003. Smlouva mezi společností Ruslan SALIS a účastníci se členy NATO byla uzavřena v lednu 2006 a měla platit do roku 2009, byla však dvakrát prodloužena až do konce roku 2014 s možností dalšího prodloužení do roku 2017.

Společnost Ruslan SALIS, jež je konsorciem ukrajinské firmy Antonov a ruského dopravce Volga-Dnepr, podle smlouvy garantuje trvalou dostupnost až šesti letounů Antonov An-124 Ruslan, které jsou schopny přepravovat až 150 tun nákladu. Naopak země účastníci se programu SALIS se zavázaly využívat letadla minimálně

2000 letových hodin v roce 2013 a 2450 hodin v roce 2014.

NATO využívá tyto letouny především pro potřeby vojenských operací v Afghánistánu, k transportu vybavení do a z této země. Dále však sloužily i k poskytnutí pomoci obětem zemětřesení v Pákistánu v roce 2005 či k přepravě mírových jednotek Africké unie do a z Dárfúru.

Letadlo An-124 je schopné pojmout tanky, celé raketové systémy a či například tři střední helikoptéry, čehož využila i česká armáda pro přepravu tří vrtulníků Mi-171Š do Afghánistánu.

V současné době (prosinec 2014) se programu SALIS účastní dvanáct členských států NATO (Belgie, Česká republika, Francie, Lucembursko, Maďarsko, Německo, Norsko, Polsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Velká Británie) a dvě partnerské země NATO (Finsko, Švédsko). Česká republika v rámci tohoto programu v roce 2012 využila 74 letových hodin, přičemž finanční náklady se pohybovaly okolo 150 milionů korun.

Program schopností strategické letecké přepravy - SAC

V programu SAC je sdruženo dvanáct států, které spojily své prostředky, aby zakoupily a provozovaly tři letouny americké výroby Boeing C-17 Globemaster III. Toto transportní letadlo je schopno strategické i taktické přepravy, evakuace, výsadekových misí a nebo také rychlých přesunů jednotek a nejrůznějších druhů nákladů k operačním základnám.

Každý zapojený stát vlastní podíl na letounech SACu a na základě toho získává i počet letových hodin, které může za rok využít. O koordinaci požadavků jednotlivých států se pak stará řídicí výbor.

„Česká republika je členem aliančního projektu Strategic Airlift Interim Solution (SALIS), který umožňuje rychlou vzdušnou přepravu těžkých nákladů po celém světě. K tomu využívá nasmlouvané velkokapacitní transportní letouny Antonov a Iljušin [Il-76]. Využíváme tak jednu z výhod, kterou nabízí členství v NATO.“

**Náčelník logistiky, 2. kontingent
provinčního rekonstrukčního týmu**

Koncept SAC vznikl v roce 2006, kdy představitelé NATO hledali řešení, které by uspokojilo potřebu strategické přepravy pro členské státy Aliance, jež by jinak neměly ekonomické prostředky k získání této schopnosti samostatně. První letadlo bylo doručeno v červenci 2009 a v současné době spojenci vlastní a provozují v programu SAC tři Boeingy C-17 Globemaster III, jejichž domovskou základnou je Pápa v Maďarsku.

Letadla SAC jsou schopna reagovat na širokou škálu potřeb v letecké přepravě. V jejich náplni může být zahrnuta podpora operacím Evropské unie, NATO a Organizace spojených národů nebo národním vojenským, mírovým a humanitárním misím kdykoli a kdekoli je partnerský stát potřebuje. Tato letadla

tak sloužila pro potřeby Mezinárodních podpůrných bezpečnostních sil (ISAF) v Afghánistánu, dále podporovala operace NATO v Libyi v roce 2011, v roce 2010 pomáhala po zemětřesení na Haiti či povodních v Pákistánu.

Programu SAC se účastní celkem dvanáct států, z nichž deset je členem NATO (Bulharsko, Estonsko, Litva, Maďarsko, Nizozemí, Norsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Spojené státy) a dva jsou součástí programu Partnerství pro mír (Finsko a Švédsko). Je to vlastně mezinárodní síla, jež má základnu v Maďarsku.

Programy SALIS a SAC tedy nabízejí členům NATO a jejich partnerským zemím dva způsoby zajištění strategické letecké přepravy a přitom umožňují dělit se o náklady. Zatímco v rámci programu SALIS si členové letadlo An-124 pronajímají, v programu SAC si letadlo C-17 účastníci zakoupili a dělí se o náklady na jeho provoz.

Letecké přepravní schopnosti české armády

V současnosti dopravní letectvo české armády disponuje čtyřmi letouny CASA C-295, dvěma Airbusy A319 a dvěma dosluhujícími letadly Jakovlev Jak-40. Letouny C-295 a A319 se vyznačují

variabilním uspořádáním prostoru. Po roce 2020 by mělo být dopravní letectvo modernizováno nákupem dvou středních dopravních letounů například typu Embraer KC-390. Zvažuje se také nahrazení obou letounů Jak-40 jedním Airbusem A319. Pro přepravu lehčích nákladů může česká armáda využívat i vrtulníky - Mi-8, Mi-17, Mi-171Š či W-3A Sokol.

Strategická přeprava na moři

Kromě programů na leteckou přepravu existuje i obdobné sdílení zdrojů mezi spojenci pro přepravu nákladů po moři (Strategic Sealift). Konsorcium 11 aliančních států disponuje celkem 11 speciálními trajekty. Česká republika do tohoto projektu není zapojena.

Porovnání používaných letadel

	An-124 Ruslan	C-17 Globemaster III
Posádka	4-6 členů	3 členové
Kapacita	88-350 pasažérů	102 lidí nebo 36 nosítek a 54 zraněných
Délka	68,96 m	53 m
Rozpětí křídel	73,3 m	51,75 m
Cestovní rychlost	865 km/h	830 km/h
Dolet	až 16 500 km	až 4 500 km
Maximální náklad	150 t	77,5 t
Maximální vzletová hmotnost	405 t	265 t
Pohonná jednotka	4 x Ivchenko Progress D-18T	4x Pratt & Whitney F117-PW-100
Tah motorů	4x 229,5 kN	4x 180 kN
Životnost	10 000 letů / 45 let	30 let

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » MCNALLY, Brendan, Outsourcing Strategic Airlift: NATO's Two Very Different Solutions, 25.7. 2013, dostupné na <http://www.defensemianetwork.com/stories/outsourcing-strategic-airlift-natos-two-very-different-solutions/>
- » SALIS přistává v Kábulu, Ministerstvo obrany a Armáda České republiky, dostupné na <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=13387>
- » Strategic Airlift Capability (SAC), NATO Support Agency, dostupné z <http://www.nspa.nato.int/en/organization/NAMP/sac.htm>
- » Strategic Airlift Capability (SAC), Oficiální stránky Severoatlantické aliance, dostupné na http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_50105.htm
- » Strategic Airlift Interim Solution (SALIS), Oficiální stránky Severoatlantické aliance, dostupné na http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50106.htm
- » O spolupráci v oblasti letecké přepravy se tentokrát jednalo v Praze, Ministerstvo obrany a Armáda České republiky, dostupné na <http://www.acr.army.cz/vyvcvik-a-nasazeni/aktivni-zalohy/aktuality/o-spolupraci-v-oblasti-letecke-prepravy-se-tentokrat-jednalo-v-praze-60731/>
- » OLSEN, John Andreas, European Air Power: Challenges and Opportunities, Nebraska: University of Nebraska Press, str. 51-52
- » Ruslan SALIS GmbH, Defence Procurement International, dostupné na <http://www.defenceprocurementinternational.com/Volga-Dnepr%20Groupmilitary%20logistics%20Ruslan%20SALIS%20GmbH.aspx>
- » The Strategic Air Lift Coordination Cell, dostupné na <https://www.mcce-mil.com/salcc/Pages/default.aspx>

Pokud budete mít zájem o další informace k tomuto tématu, neváhejte se obrátit na:
Informační centrum o NATO
 Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
 info@natoaktual.cz
 tel.: 221-506-758